

บทที่ 5

การอภิปรายและสรุปผลการวิจัย

การศึกษาโครงการวิจัย เรื่องการวิจัยพัฒนากระบวนการผลิตและบรรจุภัณฑ์ที่เหมาะสมกับผลิตภัณฑ์ทุเรียน ตำบลแม่พูล หมู่ 2 อำเภอลับแลจังหวัดอุตรดิตถ์ เป็นการวิจัยแบบมีส่วนร่วม สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. การศึกษาสภาพบริบทชุมชน ศักยภาพของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรหัวดงร่วมใจ ตำบลแม่พูล อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์

2. การทดลองปฏิบัติตามรูปแบบที่กำหนดไว้ของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรหัวดงร่วมใจ ตำบลแม่พูล อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์

การศึกษากระบวนการผลิตและบรรจุภัณฑ์ของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรที่มีผลต่อคุณภาพของผลิตภัณฑ์ทุเรียน

การศึกษากระบวนการผลิตบรรจุภัณฑ์ที่พัฒนามีผลต่อคุณภาพของผลิตภัณฑ์ทุเรียนทอดและทุเรียนกวน

3. การการศึกษาดูงานของกลุ่มที่ประสบผลสำเร็จในการแปรรูปผลิตภัณฑ์ทุเรียน

4. การอบรมถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่ชุมชน

1. การศึกษาสภาพบริบทชุมชน ศักยภาพของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรหัวดงร่วมใจ ตำบลแม่พูล อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์

จากผลการศึกษาสภาพบริบทชุมชน ศักยภาพของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรหัวดงร่วมใจ ตำบลแม่พูล อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ พบว่าการพัฒนาของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรหัวดงร่วมใจ ตำบลแม่พูล อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ นับได้ว่าเป็นการเริ่มต้นที่ดี และสามารถรวมกลุ่มขึ้นมาเพื่อเป็นศูนย์การเรียนรู้ประจำตำบล ซึ่งอีกวัตถุประสงค์หนึ่งของกลุ่มคือการแก้ไขปัญหาผลิตภัณฑ์ทุเรียน ทั้งกระบวนการผลิตและบรรจุภัณฑ์รวมถึงการบริหารจัดการกลุ่ม ทำให้กลุ่มมีรายได้เพิ่มขึ้นและทางกลุ่มได้มีองค์ความรู้เพิ่มขึ้นอีกหลายแขนง เช่น

- การได้ทำงานร่วมกัน วิเคราะห์ปัญหาาร่วมกัน เรียนรู้ร่วมกัน
- การบริหารจัดการองค์กรรมทั้งระบบบัญชีที่ถูกต้องและโปร่งใส
- กรรมวิธีการแปรรูปทุเรียนและผลผลิตการเกษตรอื่นๆ

- การจัดการในเรื่องของการผลิตที่ปลอดภัยสำหรับผู้บริโภคด้านมาตรฐานอาหาร
- กลยุทธ์ในการวางแผนการผลิตและการจัดการระบบการผลิต

การพัฒนาของกลุ่มมีแนวโน้มก้าวหน้า เห็น ได้จากการที่กลุ่มมีรายได้และยอดขายเพิ่มมากขึ้น แต่ถึงอย่างไรก็ตามทางกลุ่มต้องหมั่นฝึกทักษะให้เกิดความชำนาญในด้านการแปรรูปเพื่อที่จะทำให้ผลิตภัณฑ์ที่ได้นั้นมีมาตรฐานและคุณภาพที่ดี

การพัฒนาที่เพิ่มขึ้นอย่างเห็น ได้ชัดเจนเป็นรูปธรรม เช่น การปรับปรุงที่ทำการและสถานที่ผลิต วัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือทุ่นแรงในการผลิตมีมากขึ้นพร้อมที่ผลิตได้หลากหลายผลิตภัณฑ์ รวมทั้งการได้จัดเป็นศูนย์กลางเรียนรู้ระดับอำเภอในด้านการบริหารจัดการกลุ่มและเทคโนโลยีการแปรรูปอาหาร ทำให้สื่อมวลชนต่าง ๆ เข้ามาประชาสัมพันธ์และเป็นที่รู้จักของคนทั่วไปทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ

กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรหัวดงร่วมใจ ตำบลแม่พูน อำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ มีผู้นำที่มีวิสัยทัศน์และสามารถทำให้กลุ่มมีความเจริญก้าวหน้า โดยสังเกตได้จากการพัฒนาของกลุ่ม เช่น การพัฒนาทางด้านทักษะทางด้านการแปรรูปผลิตภัณฑ์ที่มีความชำนาญขึ้น การจัดระบบบัญชีและการเงิน และการได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน อีกทั้งกลุ่มยังมีโครงการที่จะขยายกำลังการผลิตเพิ่มขึ้นหลายผลิตภัณฑ์ เช่น วางแผนการผลิตสุราพื้นบ้านจากผลไม้ เป็นการช่วยให้มีรายได้เพิ่มอีกทางหนึ่ง

1. รูปแบบของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรหัวดงร่วมใจ

กลุ่มมีการบริหารที่ไม่ซับซ้อน ยึดผู้นำเป็นหลักคือ มีประธานเป็นกลุ่ม และมีรองประธานและสมาชิก เพื่อให้การบริหารจัดการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ กลุ่มมีการใช้กฎระเบียบข้อบังคับที่ปฏิบัติตามกันของกลุ่ม และภายในกลุ่มมีความสามัคคีกัน ดังนั้นกลุ่มจึงไม่มีปัญหาจากการขัดแย้งกัน

2. ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรร่วมใจ

จากการศึกษาข้อมูล พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของกลุ่มคือ ความเหมาะสมทางด้านวัตถุดิบที่ใช้ในการแปรรูปผลิตภัณฑ์ และความเข้มแข็งของกลุ่ม ที่มีความสามัคคี นอกจากนี้กลุ่มจะสามารถดำเนินการให้กลุ่มประสบความสำเร็จอยู่ที่การบริหารจัดการซึ่งเป็นที่ยอมรับของสมาชิกทุกคน

นอกจากนี้กลุ่มยังได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานต่างๆ ด้านงบประมาณ เพื่อให้กลุ่มสามารถผลิตทุเรียนทอดทุเรียนกวนและผลิตภัณฑ์อื่นๆ ได้ตลอดทั้งปี ทำให้กลุ่มมีศักยภาพในการผลิตซึ่งเป็นผลต่อความสำเร็จของกลุ่มต่อไป

2. การศึกษากระบวนการผลิตบรรจุภัณฑ์ที่พัฒนามีผลต่อคุณภาพของผลิตภัณฑ์ทุเรียนทอดและทุเรียนกวน

จากผลการวิจัย พบว่า บรรจุภัณฑ์ที่ทางกลุ่มนำมาใช้เป็นการเลียนแบบกันมาจากคนที่เคยทำมาก่อน โดยไม่ได้คำนึงถึงหลักการทางวิทยาศาสตร์ทางอาหาร หลังจากนั้น ทำให้กลุ่มได้เรียนรู้และพัฒนาทำความเข้าใจ ทำให้มีการปรับการใช้บรรจุภัณฑ์ที่เหมาะสมกับผลิตภัณฑ์ทุเรียนทั้ง 2 อย่าง โดยทุเรียนกวนจะเกี่ยวข้องมากด้านการเก็บรักษาและบรรจุภัณฑ์ที่บรรจุจำหน่าย ทุเรียนทอดก็เช่นกัน โดยสอดคล้องกับกระบวนการผลิต

3. การศึกษาดูงานของกลุ่มที่ประสบผลสำเร็จในการแปรรูปผลิตภัณฑ์ทุเรียน

การเรียนรู้ของกลุ่มมีการพัฒนาที่ได้ศึกษาจากกลุ่มที่ประสบผลสำเร็จและเป็นตัวอย่างที่ดี ได้รับคำแนะนำที่เป็นกลุ่มผู้ผลิตประเภทเดียวกัน ทำให้ต่อยอดความมั่นใจและเชื่อมั่นว่าสามารถเป็นต้นแบบที่ดีได้ โดย พาไปศึกษาดูงานที่จังหวัดจันทบุรี โดยมีการอบรมเชิงปฏิบัติการร่วมด้วยทำให้กลุ่มสามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้อย่างถูกต้องละมั่นใจ

4. การอบรมถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่ชุมชน

การถ่ายทอดองค์ความรู้จากกลุ่มสู่กลุ่มที่อยู่ในชุมชนเดียวกันทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันทำให้เกิดการช่วยเหลือซึ่งกันและกันในชุมชนหลายหลายด้าน เช่น เรื่อง วัตถุดิบ บรรจุภัณฑ์ เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาของกลุ่มจะเห็นได้ว่า กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรห้วงร่วมใจ มีรูปแบบและปัจจัยที่ดีและเหมาะสมหลายประการที่เอื้อต่อการพัฒนาความเข้มแข็งและประสบความสำเร็จของกลุ่ม แต่ยังมีข้อคิดเห็นบางประเด็นที่สังเกตได้ว่าเป็นจุดอ่อนของกลุ่มซึ่งได้มีการพัฒนาในทิศทางเดียวกัน เพื่อกลุ่มจะได้พัฒนาอย่างยั่งยืนตลอดไป

1. หน่วยงานราชการเข้าไปมีบทบาทช่วยเหลือกลุ่มในด้านการสนับสนุนเรื่องงบประมาณในการช่วยเหลือให้มีมากขึ้น

2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควนให้ความช่วยเหลือด้านอุปกรณ์การเก็บรักษาวัตถุดิบที่จะนำไปแปรรูปในทุกฤดูกาลเพื่อให้มีผลผลิตตลอดทั้งปี
3. หน่วยงานในท้องถิ่นควรให้ความช่วยเหลือและความร่วมมือกับกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรหัวดงร่วมใจมากกว่านี้